

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**Інструкція № 7-ПБ
з пожежної безпеки для операторів газової котельні
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ ректора Національного
юридичного університету імені
Ярослава Мудрого**

**від «28» січня 2025 р.
№ 48**

Інструкція № 7-ПБ з пожежної безпеки для операторів газової котельні Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з пожежної безпеки далі - Інструкція) для операторів газової котельні Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – університет) розроблена відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, «Правил пожежної безпеки в Україні», затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 р. № 1417, технічної документації з експлуатації відповідного обладнання і встановлює основні вимоги пожежної безпеки в приміщенні газової котельні.

1.2. Контроль за станом пожежної безпеки, своєчасне виконання протипожежних заходів в приміщенні газової котельні здійснює відповідальний за газове господарство Університету.

1.3. До самостійної роботи допускаються працівники, які пройшли вступний інструктаж з пожежної безпеки та інструктаж з пожежної безпеки на робочому місці. В подальшому повторні інструктажі з пожежної безпеки усі працівники повинні проходити не рідше 1 разу на рік.

1.4. Оператори газової котельні **зобов'язані:**

- а) дотримуватися вимог пожежної безпеки та цієї Інструкції;
- б) не допускати дій, які можуть призвести до виникнення пожежі;
- в) користуватися тільки справними інструментами, приладами, обладнанням, дотримуватися інструкцій з їх експлуатації;
- г) вміти застосовувати наявні засоби пожежогасіння, знати порядок дій у разі виникнення пожежі.

2. Вимоги пожежної безпеки перед початком роботи

2.1. Котельні установки мають відповідати протипожежним вимогам стандартів, будівельних норм та інших нормативних актів. Несправні котельні установки експлуатувати не можна.

2.2. Особа, відповідальна за технічний стан котельних установок, зобов'язана організовувати постійний контроль за правильністю їх утримання та експлуатації, своєчасний і якісний ремонт.

2.3. Котельні установки мають розміщувати так, щоб їх можна було вільно оглядати та очищати.

2.4. Службові і допоміжні приміщення повинні утримуватися в чистоті і систематично очищатися від сміття та інших горючих матеріалів.

2.5. При прийманні зміни оператор зобов'язаний перевірити стан робочого місця, справність обладнання на якому належить працювати, справність електрообладнання, витягувальної системи вентиляції, засобів зв'язку та сигналізації, наявність первинних засобів пожежогасіння та їх справність.

2.6. Прийом і здача чергування повинні оформлятися оператором записом у змінному журналі із зазначенням результатів перевірки котлів і обладнання, що відноситься до них (манометрів, запобіжних клапанів, засобів автоматизації). В змінний журнал оператор повинен записати свідчення манометрів і термометрів виходу та повернення трубопроводу, манометра і термометра на котлі, зняти показання теплового і газового лічильників, витрати води.

3. Вимоги пожежної безпеки під час роботи

3.1. У приміщенні котельні заборонено:

- а) виконувати роботи, які не пов'язані з експлуатацією котельних установок;
- б) допускати до роботи в котельні сторонніх осіб, а також осіб, які не пройшли спеціальної підготовки;
- в) подавати паливо при згаслих форсунках;
- г) працювати при зіпсованих або вимкнених приладах контролю й регулювання, а також за їх відсутності;
- г) розпалювати котельні установки без попереднього їх продування повітрям;
- д) сушити спецодяг, взуття, інші матеріали на котлах та паропроводах;
- ж) залишати без нагляду котли, що перебувають у роботі;
- з) зберігати в приміщенні котельні легкозаймисті та інші горючі рідини та матеріали;
- и) працювати на незаземленому обладнанні, використовувати саморобні переносні світильники без захисної арматури, експлуатувати електропроводку із пошкодженою ізоляцією, самостійно усувати несправності в електрообладнанні.

3.2. Під час роботи оператор зобов'язаний контролювати режим роботи обладнання по приладах та по зовнішніх ознаках (поява запаху, гару, диму, надмірного нагрівання, поява на обладнанні горючого пилу), контролювати справність вентиляційних установок.

4. Вимоги пожежної безпеки по закінченні роботи

4.1. Після закінчення робочого дня (зміни) оператор зобов'язаний провести огляд протипожежного обладнання, при необхідності привести його в порядок.

4.2. При виявленні недоліків зробити запис у змінному журналі.

5. Порядок застосування первинних засобів пожежогасіння

Для пожежогасіння в приміщенні газової котельні можуть застосовуватися такі технічні засоби протипожежного захисту:

внутрішні пожежні крани - для гасіння локальних пожеж, а також знеструмлених електроустановок. У разі виникнення пожежі відкрити дверцята шафи пожежного крана, розмотати рукав на всю довжину, відкрити кран в ПК і подати воду в осередок пожежі;

вогнегасники порошкові типу ВП-5(з) і ВП-9(з) - для гасіння первинних загорянь. Ними можна гасити пожежі класів А (тверді речовини), В (горючі рідини і тверді тіла, що плавляться), С (горючі гази), а також електроустановки під напругою до 1000 В.

Увага! Не слід використовувати порошкові вогнегасники для гасіння обладнання, яке може вийти з ладу при попаданні порошку (ЕОМ, електронне обладнання, тощо).

Піднести вогнегасник до вогнища пожежі, видалити на вогнегаснику чеку, направити розтруб в сторону вогнища пожежі і натиснути на важіль;

вогнегасники вуглекислотні ВВК-2, ВВК-3,5 і ВВК-5 - для гасіння первинних загорянь, а також електроустановок, що знаходяться під напругою до 1000 В.

Важливо! Вуглекислотні вогнегасники не призначені для гасіння займання речовин, горіння яких може відбуватися без доступу повітря (алюміній, магній та їх сплави, натрій, калій).

Піднести вогнегасник до вогнища пожежі, видалити на вогнегаснику чеку, направити розтруб в сторону вогнища пожежі і натиснути на важіль. Щоб уникнути травми (обмороження) не торкатися до розтруба під час користування вогнегасником.

Для ручної подачі сигналу тривоги на приймально-контрольний прилад сигналізації в коридорах, сходових клітках, проходах на висоті 1,5 м від рівня підлоги встановлені сповіщувачі пожежні ручні, пофарбовані в червоний колір і позначені відповідним написом. Сповіщувачі приводяться в дію шляхом натискання кнопки, на що вказує напис на корпусі.

6. Порядок дій у разі пожежі

6.1. У разі виявлення пожежі (ознак горіння, до яких відносяться: полум'я, дим, запах диму, характерне для горіння потріскування тощо) оператор газової котельні зобов'язаний:

а) зупинити котли, перекрити газ на вводі краном зовні котельні (при можливості відкрити продувні свічі);

б) негайно повідомити пожежно-рятувальну службу за телефонами «101», «112» або іншим, будь-яким способом та чергового коменданта. При цьому необхідно вказати місце виникнення пожежі, її масштаби, наявність людей та своє прізвище;

в) вжити (за можливості) заходів щодо евакуації людей та збереження матеріальних цінностей;

г) вжити (за можливості) заходів щодо гасіння (локалізації) пожежі наявними первинними засобами пожежогасіння, при цьому не дозволяється відкривати вікна в приміщенні (притік повітря посилює горіння);

г) якщо є потерпілі, необхідно надати домедичну допомогу, викликати лікаря або вжити заходів щодо транспортування потерпілих у найближчий медичний заклад.

7. Домедична допомога потерпілим на пожежі.

7.1. Опіки:

Ступінь тяжкості опіків залежить від глибини та площі термічного ураження шкіри та тканин. Існує чотири ступені опіків:

Опік I ступеня уражає самий верхній шар шкіри - епідерміс. Омертвіння глибше розташованих шарів не відбувається. Це найлегший ступінь опіку, який характеризується почервонінням шкіри, набряком та болем. Видужування настає без подальшого лікування через 3- 6 діб.

Опік II ступеня характеризується утворенням пухирів, наповнених прозорою жовтуватою рідиною, тому що під впливом високої температури епідерміс відшаровується, а під ним накопичується тканинна рідина. Пухирі можуть виникнути відразу після опіку або через деякий час. Розміри та форма пухирів різні, іноді вони зливаються в один. Вміст великих пухирів поступово згущується, стає желеподібним. При опіку II ступеня пошкодження глибоких шарів шкіри немає. Тому якщо не потрапляє інфекція, опікова рана загоюється самостійно через 2-3 тижні без утворення грубих рубців.

Опік III ступеня поділяють на групи А та Б. У разі опіків III А ступеня настає неповне омертвіння саме шкіри зі збереженням її паросткових зон. У разі опіків III Б ступеня шкіра уражається на всю глибину.

Опік IV ступеня виникає при дії на тканини вельми високих температур. Це найтяжча форма опіку, при якій уражається шкіра, м'язи, сухожилля, кістки тощо.

Опіки I, II, III А ступенів належать до поверхневих. Вони можуть загоюватися самостійно з повним відновленням шкірного покриву навіть на великій площі опіку.

Глибокі опіки III Б та IV ступенів принципово відрізняються тим, що загоюються рубцюванням та здебільшого вимагають хірургічних методів лікування, які полягають у пересадці шкіри.

7.1.1. Перша допомога повинна бути спрямована на припинення впливу високої температури на потерпілого. Вертикальне положення тіла сприяє розповсюдженню опіків на обличчя, загорянню волосся та ураженню органів дихання. Тому потерпілого кладуть в горизонтальне положення та швидко гасять одяг, що горить, будь-яким способом накривають покривалом, заливають водою, закидають піском, замазують рідкою глиною або брудом.

7.1.2. У разі невеликого опіку (I ступеня) необхідно підставити обпечене місце під струмінь холодної води та тримати до стихання болю, а потім змазати уражену ділянку спиртом або одеколоном, не накладаючи пов'язки.

7.1.3. У разі сильних опіків та утворенні пухирів необхідно накласти на них стерильну антисептичну пов'язку. У разі відсутності такого роду матеріалів використовують чистий рушник, простирadlo, хустинку тощо.

7.1.4. У разі великих опіків ураженнях шкіри треба негайно викликати швидку допомогу, закутати потерпілого чистими пропрасованими рушниками, простирadlo, дати знеболювальні препарати та велику кількість рідини (чай, мінеральну воду).

7.1.5. У разі сильних опіків не можна:

- а) обробляти шкіру спиртом, одеколоном (це викликає сильну печію та біль);
- б) проколювати пухирі, що утворилися (вони охороняють рану від інфекції);
- в) змащувати шкіру жиром, розчином брильянтовим зеленим, міцним розчином марганцевокислого калію, засипати порошками (це перешкоджає подальшому лікуванню);
- г) зривати прилиплі до місця опіку частини одягу, доторкатися до нього руками (може потрапити інфекція);
- г) дозволяти потерпілому самостійно пересуватися (можливий шок);
- д) поливати пухирі та обвуглену шкіру водою.

Обов'язково звертатися по медичну допомогу.

7.2. Отруєння чадним газом та димом.

7.2.1. Першою допомогою є негайне винесення потерпілого із зони отруєної атмосфери, звільнення його від зайвого одягу. Якщо є умови, проводять інгаляцію киснем. Треба бути готовим до виконання штучного дихання.

7.2.2. Чадний газ та дим здатні викликати біль у животі та кишкові розлади, відчуття сп'яніння, серцебиття (вуглекислий газ), збудження тощо. У разі отруєння газами та димом можуть виникати розлади психічної діяльності (галюцинації), тому потерпілих не можна залишати без нагляду

8. Відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки

8.1. Невиконання вимог даної інструкції вважається порушенням трудової дисципліни та правил внутрішнього трудового розпорядку.

8.2. Працівники, винні в порушенні встановлених законодавством України вимог пожежної безпеки, створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного пожежного нагляду, невиконання їх приписів в залежності від порушень та їх наслідків, можуть притягуватись до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної або кримінальної відповідальності згідно з чинним законодавством.

РОЗРОБИВ:

Провідний інженер з пожежної безпеки
відділу охорони праці та пожежної безпеки

Андрій ВЕРЕТЕННИКОВ